

שוויון הזדמנויות

נחשף למושגים שוויון הזדמנויות ומעגל העוני, נבין מה הקשר ביניהם ונכיר קבוצות שנלחמות למען שוויון

חלק א'

מטרה: נכיר את המושג 'מעגל העוני'
נקרא ביחד את הטקסט 'ילד א' ילד ב':

ילד א ילד ב

מעשה בשני ילדים שנולדו באותו יום, באותה שנה, באותה מדינה. ילד א' וילד ב'. לילד א' יש אבא עורך דין ואמא מהנדסת חשמל. לילד ב' אמא עוזרת לגנת ואבא פועל טכסטיל במפעל. לילד א' יש חדר מלא צעצועים ומשחקים. לילד ב' יש חדר עם עוד 4 אחים. לילד א' יש מחשב, לילד ב' אין.

לאחר 6 שנים, באותו יום ובאותה השנה, הם נכנסים לכתה א'. ילד א' מגיע כשהוא כבר יודע לכתוב ולקרוא, קצת חשבון, ואפילו קצת אנגלית. לילד ב' אין ילקוט, אז הוא סוחב את המחברות בשקית. ילד א' מגיש למורה את כל עבודות הבית מודפסות. ילד ב' מכין שיעורים כמעט תמיד לאור נרות. לילד א' יש חוג אומנות, חוג מחשב וחוג פסנתר. וילד ב', כשהוא שומע את אבא צועק שאין כסף, הוא בורח לחבר'ה בחצר.

ולמרות הכול, ילד ב' מתאמץ בכל כוחו לסגור את הפער

כי אבא שלו אמר שרק השכלה מנצחת את העוני, כי רק חינוך יוציא אותו ממקום לא טוב. וחולפות שש שנים ושני הילדים בכתה ו' והנה הם מחולקים להקבצות. וילד א' הולך להקבצה א' וילד ב' הולך להקבצה ב'. לילד א' יש מורה פרטית וילד ב' אין. לילד א' אומרים כולם שהוא בטוח יהיה פרופסור כי הוא יודע מתמטיקה מה זה טוב.

וגם לילד ב' אומרים שיש חוכמה. יש לו חוכמת רחוב. והשנים חולפות והילדים מגיעים לתיכון. וילד א' הולך ל- 5 יחידות לימוד מתמטיקה, ו- 5 פיסיקה, ו- 5 אנגלית. וילד ב' רק ל- 3 ול- 4.

ולפעמים בהפסקות מבטיהם של שני הילדים מצטלבים

וממש לרגע קצר שניהם מבינים שמהו פה חרא, שמהו פה לא צודק, שהם בחיים לא יהיו שווים.

21 שנה חולפות מאותו יום בו נולדו שני הילדים והנה הם משוחררים מהצבא. ילד א' קיבל מאבא מתנת שחרור- טיול מסביב לעולם. ילד ב' בבוקר משלים בגרויות ובערב עובד כמלצר באולם. והם נכנסים לאוניברסיטה... באותו יום באותה שנה. וילד ב' חש שהוא ניצח. למרות

הכול הוא ניצח. הוא הגשים את חלום אביו, חלום ההשכלה הגבוהה. ילד א' שילם מראש את שכר הלימוד ל- 4 שנים. וילד ב' עובד בלילות במלצרות וממשיך ללמוד בימים. וככל שהחריגה בבנק עולה, כך יורדים הציונים..

ואחרי שנתיים.. ילד ב' נשבר. " נלך לעבוד שנתיים שלוש " הוא אומר לעצמו. " נעשה קצת כסף ואח"כ נחזור ללמוד". ילד ב' נוטש את ספסל הלימודים.. והוא לא חוזר יותר לעולם. אחרי 30 שנה, שני הילדים כבר בני 30.

באותו יום, באותה שנה, באותה מדינה, נולדים לשניהם שני ילדים. לילד א' נולד ילד א'. לילד ב' נולד ילד ב'.

כך המעגל רק הולך וגדל.

דיון:

- מה הטקסט הזה גורם לכם להרגיש?
- מה החוויה של ילד ב'? מה החוויה של ילד א'?
- מה כל אחד מהם מקבל בבית? בבית הספר?
- מה גורם לפער בין ילד א' לילד ב'?

חלק ב'

מטרה: נכיר את המושג 'שוויון הזדמנויות' ונקשר בינו לבין מעגל העוני

נציג את הסרטון 'שוויון הזדמנויות' ביוטיוב:

<https://www.youtube.com/watch?v=O902-YfSsAA>

דיון:

- האם המירוץ הוא שווה? מה זה אומר? מה זה יוצר?
- איך הרגשתם / מה חשבתם כאשר ראיתם את הסרטון?
- מה היה משותף למי שצעדו קדימה?
- איזו חוויה הייתה לחבר'ה שנשארו מאחור?
- איך המרוץ מתקשר למציאות החברתית בישראל?

נקרא ביחד את המושג 'שוויון הזדמנויות':

"שוויון הזדמנויות הוא עיקרון הקובע כי כל אדם זכאי להזדמנות שווה למימוש עצמי וכלכלי, ללא תלות ברקע האישי שלו." (ויקיפדיה)

- איך מעגל העוני קשור לשוויון הזדמנויות? האם חוסר בשוויון הזדמנויות מזין את מעגל העוני?
- איזה עוד השלכות יכולות להיות לאי שוויון הזדמנויות?

חלק ג'

מטרה: נכיר קבוצות שסבלו או סובלות עד היום מאי שוויון הזדמנויות ונשאל כיצד ניתן לייצר שוויון

אני נשאר עני

נחלק את הקבוצה לקבוצות של 2-3 חניכים בקבוצה (קבוצה קטנה אפשר לחלק לזוגות) ולכל קבוצה ניתן אוכלוסייה אחרת שמופלית עד היום: נשים, אנשים עם מוגבלות, אנשים כהי עור, להטב"קים, מהגרים וכו' על כל קבוצה למצוא באינטרנט שני נתונים - דוגמא לאפליה בשוויון הזדמנויות ודוגמא למאבק לשוויון הזדמנויות. ניתן להכריז על זה כתחרות על מנת להוסיף מוטיבציה לאחר שכולם מצאו, נתכנס לקבוצה הגדולה וכל קבוצה תציג את האוכלוסייה המופלית והמאבק שניהלה או מנהלת כיום.

דיון:

- האם יש נתונים שלא ידעתם ושהפתיעו אתכם? אילו?
- מה המצב של האוכלוסיות האלה כיום במדינה?
- למה עדיין יש חוסר בשוויון הזדמנויות? מי רוצה לשמר את זה?
- איך צריך להיות המאבק לדעתכם? מי צריך לנהל אותו?

סיכום

שורה תחתונה - כל עוד אנשים לא מקבלים את אותה נקודת פתיחה בחיים ואי שוויון ההזדמנויות משתמר, ישתמר גם מעגל העוני. הדרך לשבור את המעגל הוא להעניק לכולם הזדמנות שווה בלימודים, בעבודה, בזכויות האדם.

